

RAAP België - Rapport 093

**WZC Sint-Elisabeth
EEKLO**

**Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2017E362**

**Nazareth
2017**

Colofon

Opdrachtgever: VZW Zorg-Saam Zusters Kindsheid Jesu

Titel: WZC Sint-Elisabeth, Eeklo
Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van maatregelen - 2017E362 en 2017F337

Status: concept

Datum: 27 juli 2017

Auteur: Nathalie Baeyens

Kaartvervaardiging: Nathalie Baeyens

Projectcode: 2017E362

Raaproject: EEMO01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België,
Steenweg Deinze 72,
9810 Nazareth

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA
Steenweg Deinze 72
9810 Nazareth
telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99
E-mail: raap@raap.be

© RAAP België bvba, 2016

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Gemotiveerd advies

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Binnen het kader van het bureauonderzoek werd er reeds een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd teneinde inzicht te krijgen bodemopbouw binnen het plangebied.

Uit het bureauonderzoek bleek het plangebied, zeker vanuit een landschappelijk perspectief, een relatief hoog archeologisch potentieel te hebben. Deze reële verwachting gold enerzijds voor het aantreffen van vindplaatsen van jager –verzamelaars maar ook voor jongere vindplaatsen, met name vanaf de metaaltijden. Aangezien er op basis van het historisch-cartografisch onderzoek geen gefundeerde uitspraak gedaan kon worden over de impact van de recente bebouwing op het bodembestand, drong een landschappelijk booronderzoek zich op.

Op basis van het landschappelijk booronderzoek werden er twee zones als verstoord gekarteerd. De eerste zone bevond zich in het noordwesten van het plangebied, de tweede in het oosten. Centraal en in het zuiden van het plangebied werd er een oude ploeglaag (Ap horizont) aangetroffen. Onder deze Ap Horizont werd er een goed bewaarde overgangshorizont (A-C Horizont) waargenomen. Omwille van het ontbreken van een duidelijke profielontwikkeling binnen het onderzoeksgebied kon er van uitgegaan worden dat het eventuele vuursteenvindplaatsen verstoord zijn. De aanwezigheid van de Ap en A-C horizont in boringen 2 en 3 bleef de verwachting in zake het aantreffen van jongere vindplaatsen gehandhaafd.

Aangezien de trefkans voor vindplaatsen uit jongere perioden, met name van af de Metaaltijden, nog steeds reëel is voor een groot deel van het plangebied. Dient er een vervolgonderzoek plaats te vinden. Dit bijkomend onderzoek dient te gebeuren in een **uitgesteld traject** omwille van volgende redenen:

- De te onderzoeken zone beslaat twee percelen waarvan één perceel , namelijk E1465^w nog **niet in eigendom** is van de opdrachtgever.
- Een groot deel van het **plangebied is momenteel verhard** (parkeerplaatsen, gebouwen en wegenis). Ten einde het bijkomend onderzoek correct uit te voeren, is het noodzakelijk dat de verharding (partieel) verwijderd wordt voor de aanvang van het onderzoek.
- Het oosten van het **onderzoeksgebied is momenteel begroeid** (hoog- en laagstammige bomen). Vooraf gaand aan het bijkomend onderzoek dienen de bomen gekapt te worden. Een dergelijke kapvergunning zit vervat in de stedenbouwkundige aanvraag.

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem zal gebeuren op basis van enkele weloverwogen geplaatste proefsleuven. Hierbij gaat de aandacht voornamelijk naar sporen en structuren.

2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

- *Naam plangebied en/of toponiem:* Eeklo - WZC Sint-Elisabeth
- *Adres:* Moeie 18; Eeklo
- *Gemeente:* Eeklo
- *Provincie:* Oost-Vlaanderen
- *Kadastrale gegevens:* Eeklo

Afdeling : 2de afdeling

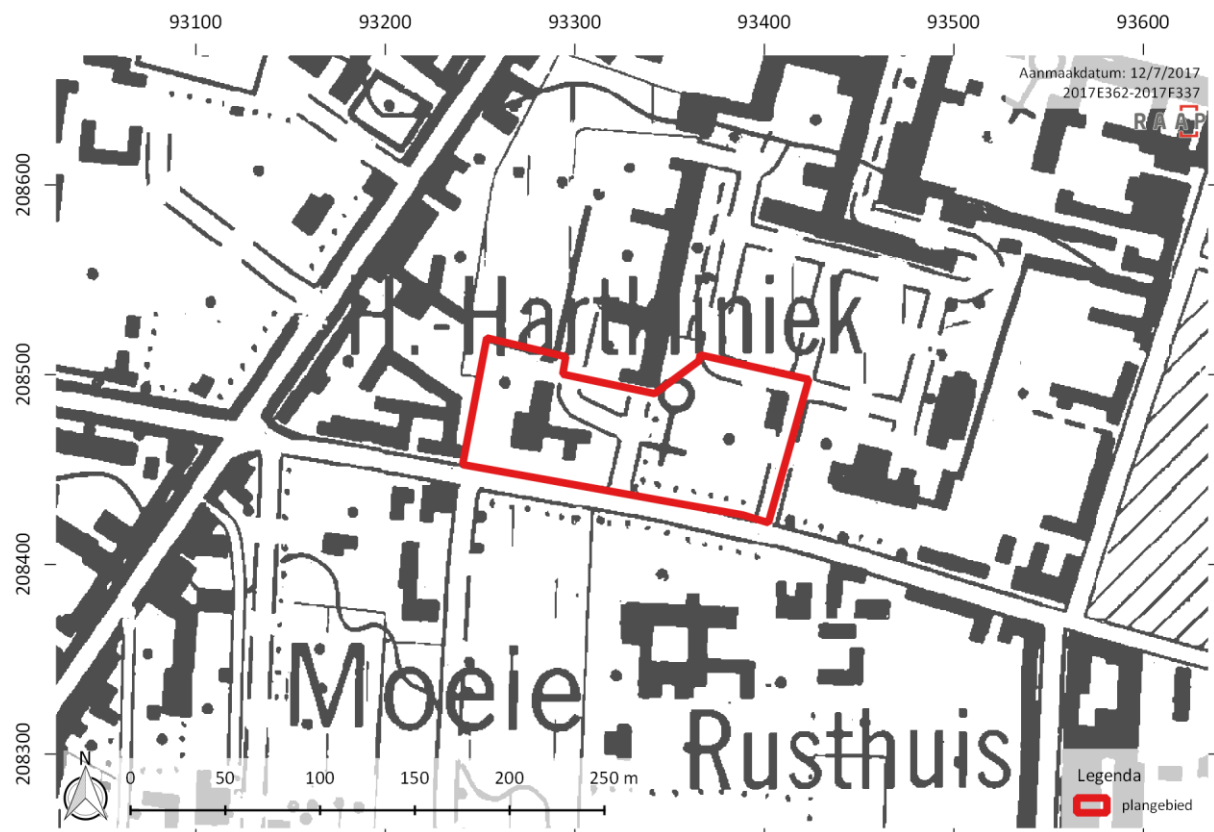
Sectie : E

Nummers : E1444/N - E1465/W

- *Oppervlakte plangebied:* 4000 m²
- *Bounding box in lambertcoördinaten (X/Y):*

noordoost: X:93240.7 Y:208421.95

zuidwest: X:93535.3 Y:208707.63

Figuur 1: Algemene situering van het plangebied op de topografische kaart (schaal 1:4000). (bron: NGI, 2017)

2.2 Onderzoeksdoelen en vraagstellingen

Op basis van de bureaustudie kunnen er een reeks gerichte onderzoeksdoelen en vraagstellingen worden opgesteld.

Doelstellingen van het proefsleuvenonderzoek:

- Nagaan of er binnen dit projectgebied archeologie aanwezig is
- Nagaan wat de verstoringsgraad is van de voormalige en huidige 20ste eeuwse bebouwing en verharding
- Nagaan of er een archeologische opgraving moet worden uitgevoerd voorafgaand aan de werken.
- Afbakenen van zones waar wel of geen archeologisch onderzoek dient te gebeuren.

Hierbij worden volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Wat is de hun gaafheid, ouderdom en hoe diep zijn ze bewaard?
- Wat is de impact van de 20ste eeuwse bebouwing op het bodemarchief?
- Wat is de meerwaarde van de sporen voor algemene archeologische kennis van de omgeving?
- Wat zijn de bevindingen omtrent de huidige topografie? Kan er een beeld gevormd worden van de oorspronkelijke topografie?
- Hoe kaderen de sporen zich binnen het oorspronkelijk landschap en de topografie?
- Welke zondes zijn archeologisch waardevol en dienen te worden onderworpen aan een archeologische opgraving? En welke zones zijn met zekerheid verstoord?

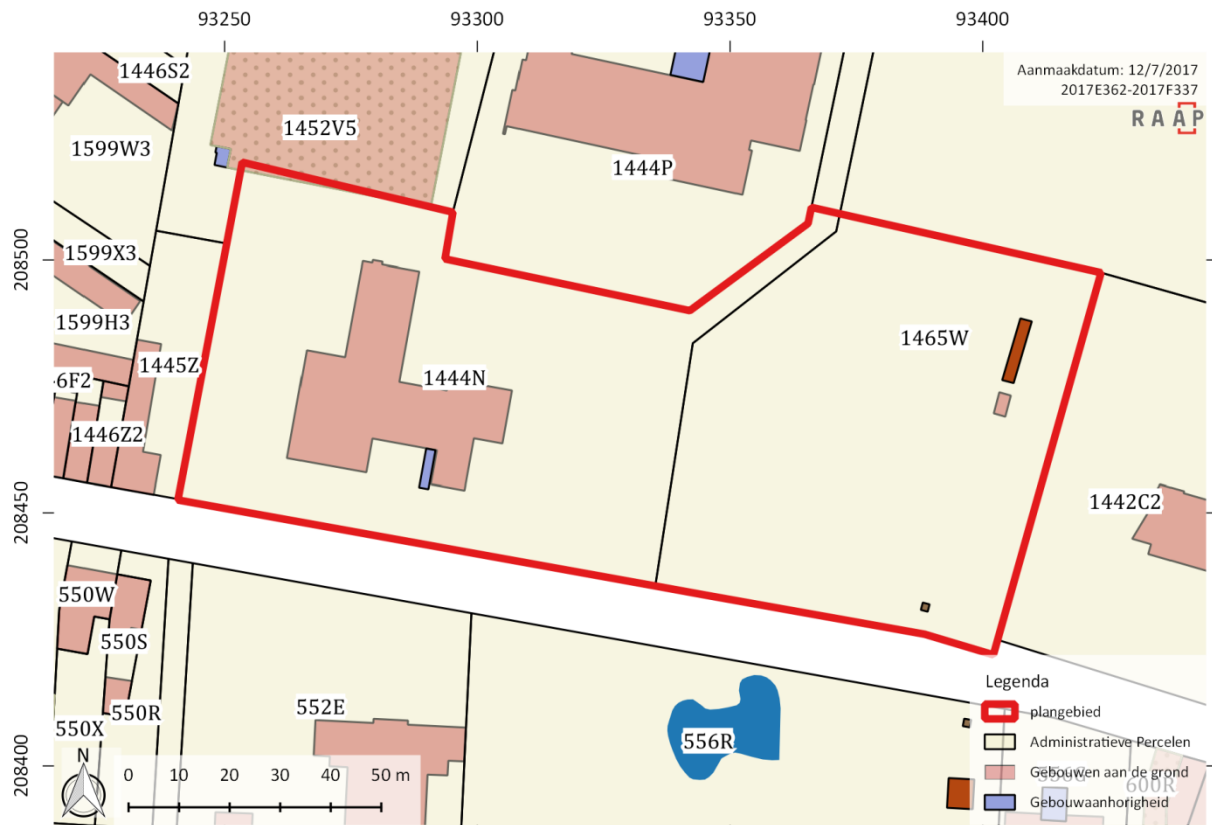
2.3 Onderzoeksmethode en –strategie

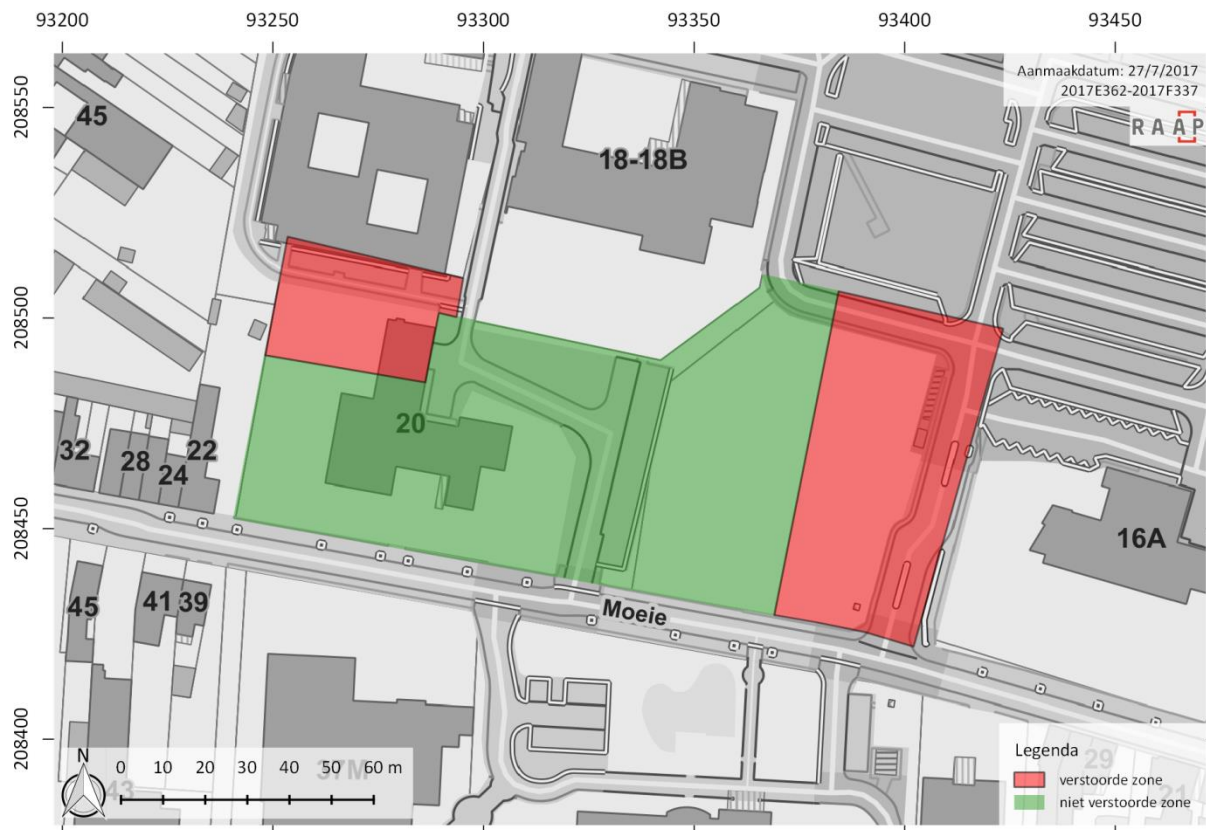
Het archeologisch onderzoek gebeurt door middel van proefsleuven. Deze methode wordt verkozen omwille van het volgende:

- Het betreft een relatief groot oppervlak. Door dergelijk onderzoek kan een goed ruimtelijk inzicht verworven worden.
- Wegens het eerder ‘marginaal’ karakter van deze zone ten opzichte van het centrum van de middeleeuwse kern en de afwezigheid van gebouwen tot de 20ste eeuw, wordt er geen noemenswaardige complexe stratigrafie verwacht.
- Het terrein kent in de 20ste eeuw een verschil in gebruik, waardoor een verschil in verstoringsgraad wordt verwacht (vb bebouwing versus tuin). Door middel van de sleuven zal de verstoringsgraad op verschillende zones goed kunnen worden ingeschat, waardoor dergelijke zones beter kunnen worden afgebakend.
- Met de sleuven wordt getracht om de huidige topografie beter te begrijpen.

Omwille van bovenstaande redenen volstaan kleinere, meer verspreide proefputten niet. Ondanks de ligging van de oude standskern van Eeklo, wordt er geen complexe stratigrafie verwacht. De uitvoering gebeurt zodus volgens hoofdstuk 8.6.2 ‘Proefsleuven en proefputten op sites zonder complexe stratigrafie’. Een complexe stratigrafie wordt niet verwacht omwille van de het feit dat dit

bouwblok pas zeer laat werd bebouwd. De kans op een palimpsest van huizen en sporen, zoals vaak in stedelijk contexten het geval is, is dus nihil.

Figuur 3: Projectie van het plangebied op het GRB met aanduiding van verstoorte en niet verstoorte zones (schaal 1:4000). (bron: AGIV, 2017)

2.5 Onderzoekstechnieken

De sleuven worden aangelegd na het verwijderen van de verharding, de hoog en laagstammige bebossing en het slopen de eerder vermelde bebouwing. Bij het slopen van het gebouw wordt er op gelet dat de funderingen niet worden uitgegraven en slechts gesloopt worden tot op het maaiveld. Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de huidige bebouwing (gedeeltelijk) onderkelderd is. Het is dan ook belangrijk de exacte locatie van de kelder vast te stellen.

De sleuven zijn twee meter breed. Ze kunnen plaatselijk uitgebreid worden in functie van een specifieke vraagstelling en/of om een goede inschatting te maken van de aanwezige sporen en verstoringen. Eveneens worden ze breder aangelegd wanneer het archeologisch niveau te diep ligt, om op een veilige manier de nodige registratie te doen.

In het totaal worden er 8 proefsleuven aangelegd. Deze hebben een totaaloppervlak van 984 m². Dit is 13.5% van het totaal te onderzoeken oppervlak.

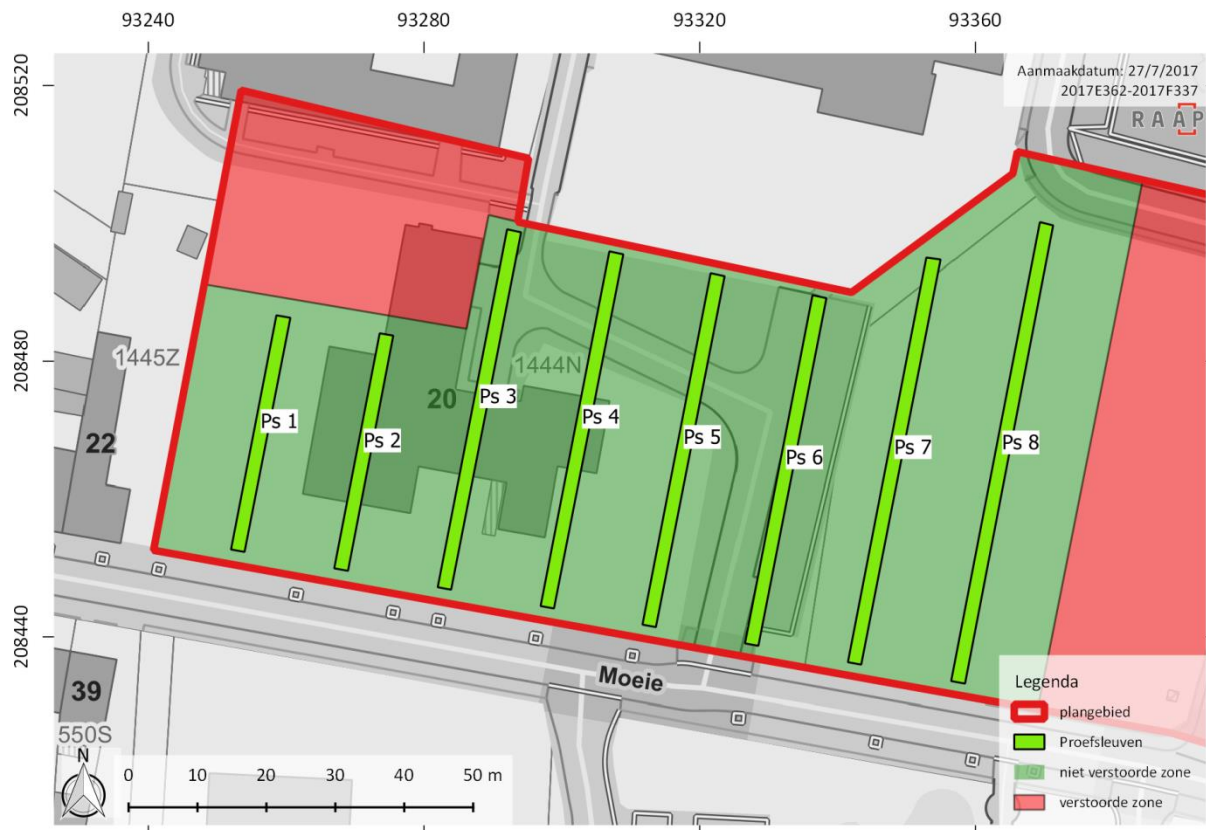
In principe wordt slechts één archeologisch vlak aangelegd. Indien noodzakelijk, kan plaatselijk worden overgegaan tot de aanleg van meerdere vlakken. Dit moet blijken uit de studie van de bodemprofielen. Hierbij wordt het eerste vlak eerst volledig geregistreerd, alvorens over te gaan naar de aanleg van een volgend vlak. Oude en recente lagen, zoals ophogingspakketten, worden voornamelijk in de bodemprofielen geregistreerd. De afbakening dient echter ook horizontaal te gebeuren.

Wanneer de ophogingspakketten worden afgegraven worden archeologische vondsten uit deze pakketten ingezameld en, indien nodig, opgemeten als puntvondst. Ze kunnen namelijk van betekenis zijn om grip te krijgen in de chronologie en het gebruik van het terrein.

Verwacht wordt dat het archeologische niveau zich onder de overgangshorizont A-C bevindt. Indien sporen worden aangetroffen, worden na registratie de nodige coupes en boringen gezet om de aard en de diepte van de sporen te bepalen, en, bij het couperen, om eventuele vondsten te recupereren. (in functie van de datering van de sporen).

Het bureauonderzoek wees uit dat alle gebouwen dateren uit de late 19de en 20ste eeuw. Indien ze niet dieper reiken dan de recente ophogings- en nivelleringspakketten, kunnen deze worden verwijderd indien ze aanwezig zijn in het archeologisch niveau, worden ze als verstoringen ingemeten. Wanneer zones te sterk zijn verstoord door recente bebouwing of afbraakwerken, of door de aanwezigheid van de kelder, dient het sleuvenplan niet strikt te worden gevolgd, dit geldt specifiek voor sleuven 2, 3 en 4. Verder onderzoek op deze zones is dan niet noodzakelijk.

De overige registratie van het onderzoek gebeurt volgens de Code Van Goede Praktijk.

Figuur 4: Projectie van het plangebied op het kadasterplan met situering van de sleuven (schaal 1: 1100) . (bron: AGIV, 2017)

2.7 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er wordt niet vastgehouden aan de voorziene 10% proefsleuven en de 2,5% kijkvensters, dwarssleuven en volgsleuven. Met een dekkingsgraad van 13.5% wordt voldoende terrein onderzocht. Daarnaast werd ook ruimte voorzien voor kleinere uitbreidingen.